

Suomen Kommunistinen
puolue r.p.

Kansalaisaloitetyöryhmälle

Kuulemistilaisuus 30.11.2010 kansalaisjärjestöille kansalaisaloitetta koskevan lainsäädännön valmisteluun liittyen.

Kaavailtu kansalaisaloite uhkaa jäädä käytännössä merkityksettömäksi näennäisuudistukseksi perustuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen puitteisiin rajoittuessaan (HE 60/2010). Varsinaisen kansanäänestysaloitemahdollisuuden puuttuminen ja kansainvälisten velvoitteitten hyväksymisen ja niiden irtisanomisen jättäminen kansalaisaloiteoikeuden ulkopuolelle jo yksistään aiheuttavat sen, ettei pelkkä ns. sisällöllinen kansalaisaloite saane laajempaa innostusta kansalaisten keskuudessa, varsinkaan, kun aloitteet eivät olisi sitovia, eikä niiden käsittelyn nopeudelle asetettaisi normeja. EU:n jäsenyydestä irtisanoutuminen olisi varmasti kiinnostavin aihe kansalaisaloitteille, mutta sitä nykyhallituspuolueet kavahtavat. Vaadittava 50.000 äänioikeutetun määrä aloitteen hyväksyjä vaikuttaa käytännön elämää ajatellen niin suurelta, että se on omiaan tappamaan aloitteellisuuden. Aloiteoikeuden funktion luulisi olevan toimia jonkinlaisena varaventiilinä niille kansalaisille, jotka eivät kannata eduskuntaan edustajiensa kautta pääseviä puolueita, jotka puolueet ilman kansalaisaloiteoikeutta voivat saada eduskunnassa vireille lakialoitteita ja joille ei siksi tarvita kaksinkertaista vireillepanojärjestelmää. Jos vaadittava aloitteen kannattajamäärä on näin suuri, sanotulta aloiteoikeuden tarkoitukselta putoaa pohja pois.

Kun eduskunnassa edustettuna olevat valtapuolueet pitävät sellaisia puolueita ja kansalaisliikkeitä, jotka eivät ole eduskunnassa edustettuina, kilpailijoinaan, joiden etenemistä pyritään vaikeuttamaan syrjimällä, vaikenemalla ja estämällä näiden näkymistä julkisuudessa, ei kansalaisaloiteoikeuden tuottamien aloitteiden käsittelyn jättäminen eduskunnan kansanedustajien päätettäväksi vaikuta järkevältä menettelyltä, jos tarkoituksena on aidosti sallia kansalaisvaikuttamista ohi sanottujen valtapuolueitten veto-oikeuden.

Aloiteoikeuden sitominen valtiolliseen äänioikeuteen voi olla ongelmallista, miten muiden Suomessa asuvien EU-maiden kansalaisten oikeudet ja vaikutusmahdollisuudet voisivat tällöin toteutua.

Kansalaisaloiteoikeudesta pitäisi mielestämme tehdä aito kansalaisten vaikuttamisen kanava, joka edes vähän lieventäisi sitä ilmeistä demokratiavajetta ja nykypäättäjien legitimitiivipuutetta, joka nykyisestä isoja valtapuolueita suosivasta valtiollisesta vaalijärjestelmästä ja julkisen poliittisen massatiedottamisen kalleudesta aiheutuu, yhä merkittävämmän osan kansasta jäädessä vaille poliittisia vaikutusmahdollisuuksia ja tietoa poliittisista vaihtoehdoista. Siinä pitäisi olla mahdollisuudet pienemmällä kannattajamäärällä saada käyntiin sekä sisällöllisiä kansalaisaloitteita että kansanäänestysaloitteita ja erityisesti myös aloitteita Suomen kansainvälisiä velvoitteita koskevista asioista. Suomen itsenäisyys lainsäädäntösektorilla on EU:n jäsenyyden myötä voimakkaasti rajoittunut, joten kansalaisaloitteilla pitäisi kansallisella tasolla päästä vaikuttamaan EU:n jäsenyyteen ja vastaaviin isoihin kysymyksiin. EU:n oma kansalaisaloite on niin merkitykseton järjestelmä, ettei se poista tätä kansallista tarvetta itsenäiseen aloitteellisuuteen.

Esitettyihin keskustelukysymyksiin lausumme seuraavaa:

1. Aloite tulisi saada tehdä sekä lakialoitteen että toimenpideoitteen muodossa.
2. Myös sähköinen kannatus tulisi mahdollistaa, kuitenkin niin, että kannatuksen luotettavuus voitaisiin uskottavasti turvata.
3. Määräaika aloitteen keräämiselle ei tarvita ja jos se kuitenkin säädettäisiin, aika tulisi olla 5 vuoden luokkaa.
4. Aloitteen tekijöille ei muita velvoitteita kuin allekirjoitusten ja henkilötietojen säilyttäminen ja velvoite esittää selvitys rahoituksesta.
5. Eduskunnalla tulisi olla velvoite kuulla aloitteen tekijöitten edustajia. Eduskunnalla tulisi olla melko tiukat aikarajat aloitteen käsittelyssä.
6. Ei peruutus-oikeutta.
7. Help desk tarvittaisiin, mieluummin muualla kuin eduskunnassa.

Espoossa marraskuun 30 päivänä 2010.

Suomen Kommunistinen puolue r.p.
Helsinki

Laati:

Arjo Suonperä
varatuomari, Espoo